

‘Focus niet alleen op het fiscale aspect’

De regeling dat ouders belastingvrij een ton kunnen schenken aan hun kind bestaat al even, maar er kan ook gekozen worden om geld uit te lenen. Inge Rutgers en Ineke Meuwese belichten enkele bijzonderheden.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

Een moeder heeft twee zonen. De een wil graag een huis kopen en kan haar financiële support daarbij goed gebruiken, de ander zit er warmpjes bij en heeft haar geld absoluut niet nodig. De moeder wil haar kinderen niet ongelijk behandelen en vraagt zich af hoe ze dit het best kan regelen, ook om eventuele frictie tussen haar kinderen op de lange termijn te voorkomen. ‘Ik legde uit dat zij de belastingvrije schenking van een ton aan haar ene zoon bij de verdeling van de erfenis kan rechtekken’, zegt Inge Rutgers. ‘De andere optie die ik haar voorstelde was om niet te schenken, maar haar ene zoon geld te lenen en zelf voor bank te gaan spelen. In haar geval zou er op die manier een win-winsituatie ontstaan die ook voor haarzelf gunstiger zou uitpakken.’

Rutgers, kandidaat-notaris bij Dirkzwager in Nijmegen, schreef kort geleden een artikel over de schenkingsvrijstelling eigen woning. Het stuk werd meteen ruimhartig gedeeld, wat past bij de missie van haar kantoor. ‘Wij worden gestimuleerd te publiceren over het rechtsgebied waarin we werkzaam zijn.’ Haar collega en teamleider in Arnhem Ineke Meuwese en zij zijn gespecialiseerd in familie-recht en estate planning en begeleiden al jaren cliënten die hun kinderen financieel willen ondersteunen bij het kopen van een woning. Aan die verhoogde vrijstellingsregeling, die inging per 2017, besteedden de media veel aandacht.

ZEKERHEIDSRECHT

Voor de schenking van die eenmalige belastingvrije ton gelden veel voorwaarden. De simpelste daarvan: de ontvanger is tussen

de 18 en 40 jaar oud en moet het geld aantoonbaar besteden aan de aankoop of verbouwing van een eigen woning of aan de aflossing van studie- en/of hypotheekschulden.

Vooraf de schenking van de ton is breeduit gemeten. De andere optie – geld uitlenen aan je kind ten faveure van een eigen huis – bleef vaak onderbelicht. Inge: ‘Vaak denken mensen dat geven beter is, maar komen er soms achter dat lenen in hun geval voor alle partijen positiever kan uitpakken.’ Belastingtechnisch kan het voordelig zijn geld te lenen aan een kind, want dan gelden dezelfde voorwaarden als lenen bij de bank. De ouder ontvangt rente en het kind heeft recht op een normale hypotheekrenteaftrek over de rentecomponent: een interessante optie met de huidige hoge huizenprijzen en lage spaarrente.

Bij een lening zal een bank altijd een zekerheidsrecht eisen. Een ouder zal eerder denken: dat doe ik niet, dat loopt wel los. In dat geval mag hij iets meer rente vragen, omdat hij meer risico loopt. Meuwese: ‘Mocht het misgaan, dan heb je geen voorrangspositie ten opzichte van andere schuldeisers. Ik wijs mijn cliënt op de risico’s, maar hij maakt daarin zijn eigen afweging.’

MEEFLUCTUEREN

Op internet wemelt het van de doe-het-zelf-instructies voor onderhandse schenkingen en leningen tussen ouder en kind. Waarom zou de consument hiervoor naar de notaris gaan? Rutgers: ‘Het betreft afspraken die gaan over de lange termijn. Dan kan het fijn zijn als een onafhankelijke partij overzicht biedt in een familiesituatie, want er zijn nogal wat voetangels en klemmen waarop gelet moet worden. Met mijn cliënten denk ik mee over de consequenties van een schenkings- of

Inge Rutgers en Ineke Meuwese

leningsplan over de jaren heen en betrek daarbij ook het erfrecht.’ Soms kloppen cliënten bij Meuwese aan met een kant-en-klaar plan: zus en zo willen zij het geregeld zien. Ineke: ‘Nadat ik voor hen de nadelen daarvan opsom, zijn ze vaak veel blijer met het alternatief, als dat ook nog meer winst voor alle partijen oplevert.’ Ook kan de notaris de wensen van de schenker explicieter opschrijven en er naar wens meerdere bepalingen bij opnemen. Want vaak is de ontvanger gehuwd of heeft een geregistreerd partnerschap. Tot 1 januari 2018 trouwden de meesten in gemeenschap van goederen, waarop het oude huwelijksvermogensrecht van toepassing is. En wat gebeurt er met die ingebrachte ton voor het geval de relatie stukloopt? Fluctueert die mee met de waarde van het huis waarop de beleggingsleer van toepassing is of blijft die ton een ton? Wat hierover wordt vastgelegd, hangt samen met of en hoe mensen getrouwd zijn en welke mogelijkheden er zijn. In welke gevallen mag de schenking wel of niet aan de partner

‘Met de huidige hoge huizenprijzen en lage spaarrente kan geld lenen aan je kind een interessante optie zijn’

van het kind toevallen? Of stel dat het kind overlijdt, hoe kan dan worden voorkomen dat diens partner niet te veel erfbelasting betaalt? In zijn algemeenheid moet erover worden nagedacht of de schenking wordt ingebracht bij de verdeling van de erfenis, waarvoor weer andere bepalingen gelden.

AANVULLEND BIJSCHENKEN

Ouders kunnen ervoor kiezen hun ene kind financieel bij te springen en het andere niet. In principe geldt de hoofdregel: eens geschonken, blijft geschonken. Als de ouder niets bepaalt bij de schenking van een ton aan een kind, hoeft daar bij de afwikkeling van de nalatenschap geen rekening mee worden gehouden, wel moet op de legitieme portie worden gelet.

In de loop der jaren verhoogde de wetgever het bedrag van de eenmalige belastingvrije schenking tot maximaal een ton. Dat proces verliep in fasen waarvoor verschillende overgangsrechten gelden. Een link puntje, volgens Rutgers en Meuwese, vanwege die verschillende

regimes. Rutgers: ‘Als ouders in het verleden – toen een lager bedrag gold – al eens van de regeling gebruikmaakten, mogen zij in sommige gevallen aanvullend bijschenken maar in andere gevallen weer niet. Daar zit een hiaat.’

HELE PLAATJE

Ook is het mogelijk dat ouders hun ene kind een ton schenken en hun andere kind dat bedrag lenen. Afhankelijk van de hoogte van het inkomen van hun kinderen kan dit fiscaal aantrekkelijk zijn. Meuwese: ‘Maar als notaris laat ik niet altijd het fiscale overheersen. Je kinderen verschillend behandelen kan fiscaal best voordelig zijn, maar in het vervolgtraject zullen zij op hun *qui vive* moeten zijn vanwege dat onderscheid. Op termijn kan dat tot grotere onduidelijkheid en ongelijkheid tussen die kinderen leiden. Je wilt niet dat zij elkaar boos aankijken en ook niet dat zij zich bij elke transactie die ze zelf regelen, bewust moeten zijn van de gevolgen van dat onderscheid. Want het ijlt lang na, ook in hun eigen

testament, hun samenlevingscontract en huwelijkse voorwaarden: op veel momenten komt het om de hoek kijken. Families die het leuk vinden hier bovenop te zitten, kun je dit best adviseren. Maar mensen die minder vaak bij de notaris op bezoek komen, moet je dit niet aandoen. Dus hou als notaris altijd het hele plaatje in ogenschouw.’

WARME HAND

Een enkele keer gaan ouders erg ver om hun kind te helpen. Meuwese en Rutgers kennen voorbeelden van ouders die niet willen achterblijven als de schoonouders van hun zoon of dochter een ton aan hun kind hebben geschonken en bereid zijn zich hiervoor in de schulden te steken. Rutgers: ‘Maar doorgaans zijn mensen gewoon blij met deze regeling, want met de warme hand geven is leuker dan met de koude hand.’ ■